
Programiranje 2

---

doc.dr.sc. Goranka Nogo

PMF – Matematički odsjek, Zagreb

Kontakt

- ured: 228, drugi kat
  - e-mail: `nogo@math.hr`
  - konzultacije:
    - ponedjeljak, 13:00-15:00
    - petak, 12:00-13:00
    - neki drugi termin, uz prethodni dogovor putem e-maila.
  - Na konzultacije je potrebno donijeti vlastite zabilješke s predavanja.
-

Osnovna pravila „lijepog” ponašanja

Molim da:

- ne ometate pričom izvođenje nastave
  - ne kasnite na predavanja
  - održavate red u predavaonici (ne ostavljajte iza sebe plastične boce, papire, ...)
  - utišate i pospremite mobitele
  - isključite računala
  - ...
-

Preddiplomski studij - računarski kolegiji

- Programiranje 1
  - Programiranje 2
  - Strukture podataka i algoritmi
  - Računarski praktikum 1
-

Ishodi učenja

- Po uspješnom završetku kolegija student/ica može:
    - opisati koncept rekurzije i navesti primjere korištenja
    - usporediti iterativna i rekurzivna rješenja osnovnih problema
    - opisati najčešće primjene i napisati jednostavne programe koji koriste sljedeće strukture podataka: polja, stringove i vezane liste
    - usporediti prednosti i mane statičkog i dinamičkog načina implementacije struktura podataka
-

Ishodi učenja - nastavak

- Po uspješnom završetku kolegija student/ica može:
    - odabrati prikladnu strukturu podataka za modeliranje danog problema
    - oblikovati, analizirati i implementirati brze algoritme sortiranja (Quicksort, Mergesort).
-

Pregled sadržaja kolegija

- Funkcije
  - Struktura programa
  - Dvodimenzionalna polja
  - Pokazivači
  - Strukture
  - Datoteke
  - Preprocesor
  - Standardna C biblioteka
-

Literatura

- Zabilješke s predavanja i vježbi te popratni materijali dostupni na službenim stranicama kolegija.
  - B. W. Kernighan, D. M. Ritchie: *The C Programming Language*, 2nd Edition. Prentice Hall, 1988.
  - B. S. Gottfried: *Theory and Problems of Programming with C*. Schaum's outline series, McGraw-Hill, (najnovije izdanje).
-

Način polaganja ispita

- Elementi ocjenjivanja:
    - prvi kolokvij
    - drugi kolokvij
    - domaće zadaće.
  - Ukupan broj bodova na prvom kolokviju je najmanje 40, a na drugom najmanje 60 (oba kolokvija mogu imati bonus bodove).
-

Način polaganja ispita (2)

- Za prolaz kolegija je potrebno sakupiti barem 45 bodova **na redovitim kolokvijima** (prvi i drugi zajedno ili popravni).
  - Pri tome na barem jednom zadatku treba sakupiti najmanje 80% mogućih bodova.
-

Način polaganja ispita (3)

- Napomene.
    - Zadaće **ne** ulaze u granicu (45 bodova) za prolaz.
    - Studenti/ce koji polože kolegij, a nisu zadovoljni ocjenom, mogu odgovarati usmeno.
    - Nastavnik ima pravo pozvati studenta/icu na ispit.
  - Više detalja o načinu polaganja ispita možete naći na službenim web stranicama kolegija:
<http://degiorgi.math.hr/prog2/>
-

Pitanja?

Funkcije

Fibonaccijski brojevi: iterativna verzija

```
int fibonacci(int n) /* n ≥ 0 */
{
    int i;
    int f, f0 = 0, f1 = 1;
    if(n == 0) return 0;
    else if(n == 1) return 1;
        else
            for(i = 2; i <= n; i++){
                f = f0 + f1;
                f0 = f1;
                f1 = f;}
    return f;
}

printf("%d\n", fibonacci(n));
```

Načini prijenosa argumenata

- Načini prijenosa (predavanja) argumenata prilikom poziva funkcije:
  - prijenosom vrijednosti argumenata – *call by value*
  - prijenosom adresa argumenata – *call by reference*.

Prijenos vrijednosti argumenata

```
#include <stdio.h>

void kvadrat(int x, int y)
{
    y = x * x;
    printf("Unutar funkcije: \
x = %d, y = %d.\n", x, y);
}
```

```
int main()
{
    int x=3, y=5;

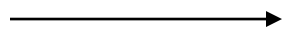
    printf("Prije poziva: \
x = %d, y = %d.\n", x, y);
    kvadrat(x, y);
    printf("Nakon poziva: \
x = %d, y = %d.\n", x, y);
    return 0;
}
```

Prijenos vrijednosti argumenata (2)

- Funkcija `main`:

x

y

- Nakon poziva

x

y

- Poziv funkcije

x

y

- Izvođenje funkcije: $y = x * x$;

x

y

Prijenos adrese argumenata

```
#include <stdio.h>

void kvadrat(int *x, int *y)
{
    *y = *x * *x;
    printf("Unutar funkcije: \
x = %d, y = %d.\n", *x, *y);
}
```

```
int main()
{
    int x = 3, y = 5;

    printf("Prije poziva: \
x = %d, y = %d.\n", x, y);
    kvadrat(&x, &y);
    printf("Nakon poziva: \
x = %d, y = %d.\n", x, y);
    return 0;
}
```

Prijenos adrese argumenta (2)

- Funkcija `main`:

x

3

 0012FED4

y

5

 0012FEC8

- Poziv funkcije

&x

0012FED4

&y

0012FEC8

- Nakon poziva

x

3

 0012FED4

y

~~5~~ 9

 0012FEC8

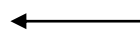
- Izvođenje funkcije: $*y = *x * *x;$

&x

0012FED4

&y

0012FEC8

Rekurzivne funkcije

- Osnovna ideja: funkcija (procedura) poziva samu sebe ili, preciznije
    - u definiciji funkcije koristimo funkciju koju definiramo.
  - Rekurzivna rješenja su u pravilu
    - kraća (imaju elegantniji zapis).
  - Mogu biti
    - memorijski
    - vremenski zahtjevnija.
  - Uvijek moraju postojati osnovni slučajevi koji se izvršavaju nerekurzivno (inicijalizacija rekurzije).
-

Primjer: najveći element polja

```
int T(int a[], int l, int d){
    int max1, max2;

    if (l == d)
        return a[l];
    else{
        max1 = T(a, l, (d + l) / 2);
        max2 = T(a, (d + l) / 2 + 1, d);

        if (max1 > max2)
            return max1;
        else
            return max2; } }
```

Primjer poziva funkcije T:

```
int najveci;
int T[100];
```

...

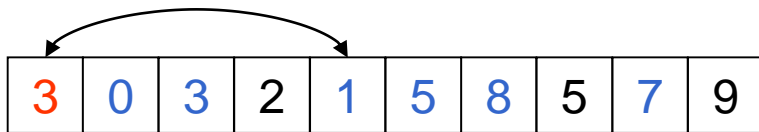
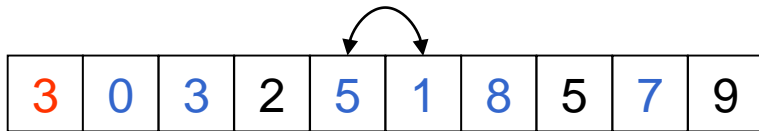
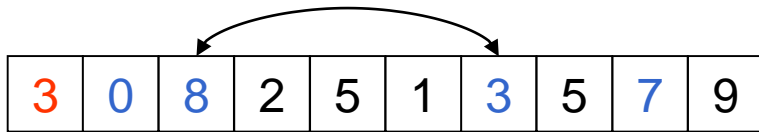
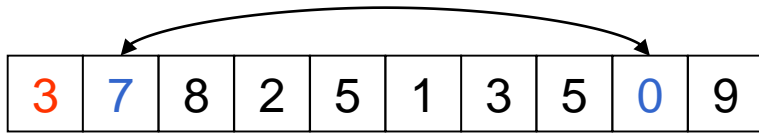
```
Najveci = T(a, 0, 99)
```

Primjer: algoritam Quicksort

- Odabere se jedan element niza, tzv. **ključni element**.
  - Preslože se elementi niza tako da
    - ključni element dođe na njegovo pravo mjesto u sortiranom nizu
    - se lijevo od ključnog elementa nalaze svi elementi niza koji su manji (ili jednaki) od njega
    - se desno nalaze svi elementi niza koji su veći od njega.
  - Rekurzivno se sortiraju podniz manjih, odnosno podniz većih elemenata.
-

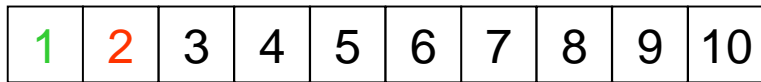
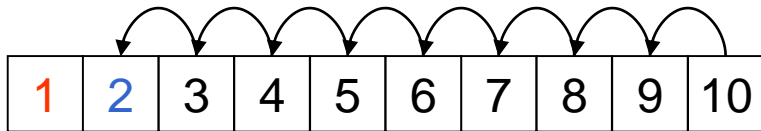
Quicksort (2)

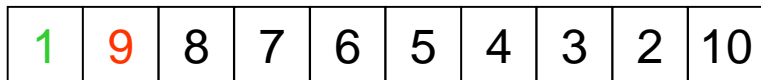
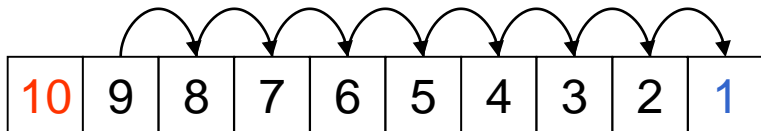

Složenost

- Prosječna složenost: $\Theta(n \log_2 n)$.
- Složenost u najgorem slučaju: $O(n^2)$.

itd, ili

- Autor: C.A.R.Hoare, 1961.

Funkcija swap

```
#include <stdio.h>
```

```
/* Sortiranje algoritmom Quicksort.
```

```
   x[l] je ključni element - dovodimo ga na pravo mjesto u polju. */
```

```
void swap(int *a, int *b){
```

```
    int temp;
```

```
    temp = *a;
```

```
    *a = *b;
```

```
    *b = temp;
```

```
    return
```

```
}
```

Funkcija quick_sort

```
void quick_sort(int x[], int l, int d){
    int i, j;

    if (l < d) {
        i = l + 1;
        j = d;
        /* Mora se ispitati i slučaj i == j. */
        while (i <= j) {
            while (i <= d && x[i] <= x[l]) ++i;
            while (x[j] > x[l]) --j;
            if (i < j) swap(&x[i], &x[j]);
        }
    }
}
```

Funkcija `quick_sort` - nastavak

```
    if (l < j) swap(&x[j], &x[l]);  
    quick_sort(x, l, j - 1);  
    quick_sort(x, j + 1, d);  
}  
  
return;  
}
```

Funkcija main

```
int main(void) {  
    int i, n;  
    int x[] = {42, 12, 55, 94, 18, 44, -67};  
  
    n = 7;  
    quick_sort(x, 0, n - 1);  
  
    printf("\n sortirano polje x\n");  
    for (i = 0; i < n; ++i) {  
        printf(" x[%d] = %d\n", i, x[i]);  
    }  
    return 0;  
}
```
